

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI**

GULISTON DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI



**“UZLUKSIZ TA'LIM TIZIMIDA MALAKALI
MUTAXASSISLARNI TAYYORLASHNING MUAMMO VA
YECHIMLARI: 5 E MODEL MOHIYATI, XORIJIY
TAJRIBALAR” MAVZUSIDA RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
ANJUMAN MATERIALLARI**

2026-YIL 22-23-MAY

**«GRAND KONDOR PRINT»
TOSHKENT – 2026**

UDK: 219.246:69.28:34
KBK: 122.215.148
T 097



DOI: <https://zenodo.org/records/20696033>

“Uzluksiz ta’lim tizimida malakali mutaxassislarni tayyorlashning muammo va yechimlari: 5E modeli mohiyati, xorijiy tajribalar” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari, (23-may 2026-yil). [To’plam]: – Toshkent: “GRAND KONDOR PRINT”, 2026 y., 1009 b.

Ushbu to’plamga 2026-yil 22-23-may kunlari Guliston davlat pedagogika instituti Pedagogika fakulteti “Boshlang’ich ta’lim metodikasi” hamda “Maktabgacha ta’lim” kafedralarida “Uzluksiz ta’lim tizimida malakali mutaxassislarni tayyorlashning muammo va yechimlari: 5E modeli mohiyati, xorijiy tajribalar” mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjuman qatnashchilarining ma’ruza materiallari kiritilgan. Ilmiy-amaliy anjuman materiallari to’plamida respublika oliy ta’lim muassasalarining professor-o’qituvchilari, ilmiy tadqiqotchilar, magistrlar, doktorantlar, talabalarning ilmiy maqolalari o’rin olgan.

Taqrizchilar:

B.Abdullayeva – pedagogika fanlari doktori, professor
S.I.Qulmamatov – pedagogika fanlari nomzodi, dotsent

Mas’ul muharrir:

N.T.Misirova – pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori(PhD), dotsent.
M.Dj.Toshmatova – pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori(PhD), dotsent.
M.Berdiyeva – “Maktabgacha ta’lim” kafedrasi mudiri, p.f.f.d.(PhD), dotsent v.b.
D.A.Utanbayeva – pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori(PhD), dosent v.b.

Tashkilotchilar:

D.M.Elmuratova – “Boshlang’ich ta’lim metodikasi” kafedrasi mudiri, pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori(PhD), professor v.b.

A.A.Bolibekov – “Maktabgacha ta’lim” kafedrasi dotsenti, pedagogika fanlari nomzodi.

Tahrir hay’ati:

A.Nizamov, X.Umarov, M.Toshmatova, M.Eshonqulova, M.Bayzakova, G.Umarova, D.Nosirova, G.Yusufaliyeva, K.Eshonqulova, D.Kurbanova, J.Ro’zimatov, G.Niyozova, N.Sulaymanova, G.Shoymatova, B.Xolyigitova, J.Sheranova, G.Xolmatova, Sh.Jabbarova, U.Bakirova.

Mas’ullar:

N.Abduraxmonova – pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori(PhD), katta oq’ituvchi

M.Raimqulova – “Maktabgacha ta’lim” kafedrasi o’qituvchisi

To’plamda nashr etilgan maqola va tezislardagi ma’lumotlarning haqqoniyligiga mualliflar mas’uldirlar.

KIRISH

Jahon ta'lim tizimidagi islohotlar va zamonaviy talablarning oshishi, ta'lim jarayoniga innovatsion yondashuv va texnologiyalarni joriy etishni taqozo etmoqda. Ta'lim jarayoniga tatbiq etilayotgan innovatiya usullari samarasi bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-pedagogik ijodkorligi xarakteri va uning rivojlanganligi darajasiga bevosita bog'liq.

Mamlakatimizda ta'lim tizimini isloh qilish, yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlash borasida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash borasida keng ko'lamli tadbirlar amalga oshirilmoqda. Uzluksiz ta'lim tizimining barcha bosqichlarida ta'lim samaradorligini oshirish, yukak pedagogik mahoratga ega kadrlar tayyorlash orqali sifatli ta'lim berish imkoniyatlarini kengaytirish bugungi kunning ustuvor vazifalaridan biridir. Bu borada ta'lim sohasida faoliyat yurituvchi pedagoglarning amaliyotdagi ko'nikmalarini mustahkamlash va ilmiy izlanuvchanlikni rivojlantirishga qaratilgan texnologiyalarni takomillashtirish hamda innovatsion faoliyatning turli darajalarini talab darajasida egallashlari uchun xorijiy tajribalarga asoslangan ta'lim muhitini, pedagogik sharoitlar va didaktik imkoniyatlarni ta'minlash o'ziga xos ahamiyat kasb etadi.

Kadrlar salohiyati jamiyatning iqtisodiy, siyosiy va ma'naviy barqarorligini ta'minlovchi asosiy omillardan biridir. Malakali, bilimli va yuksak ma'naviyatli kadrlar jamiyatda innovatsion rivojlanishni ta'minlaydi, ijtimoiy muammolarni hal etishda muhim rol o'ynaydi hamda davlat boshqaruvi tizimining samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, kadrlar salohiyatining yetarli darajada rivojlanmaganligi ijtimoiy tengsizlik, ishsizlik, boshqaruvdagi samarasizlik kabi muammolarni keltirib chiqarishi mumkin. Bu esa jamiyat barqarorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Jamiyat barqarorligini ta'minlashda kadrlar salohiyatini yuksaltirish masalasi faqat iqtisodiy yoki tashkiliy muammo bo'lib qolmay, balki chuqur ijtimoiy-falsafiy mazmun kasb etadi. Chunki bu jarayon insonning bilim, tafakkur, qadriyatlar va ma'naviy dunyosining rivojlanishi bilan chambarchas bog'liqdir. Kadrlar tayyorlash tizimida zamonaviy yondashuvlarni joriy etish, ta'lim sifati va samaradorligini oshirish, yosh avlodni har tomonlama barkamol etib tarbiyalash muhim vazifalardan hisoblanadi.

Shuningdek, kadrlar salohiyatini yuksaltirish jarayonida innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish, ilm-fan va ishlab chiqarish integratsiyasini kuchaytirish, uzluksiz ta'lim tizimini rivojlantirish muhim o'rin tutadi. Bu esa nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, balki jamiyatda ijtimoiy adolat, barqarorlik va farovonlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Guliston davlat pedagogika institutida o'tkazilayotgan "Uzluksiz ta'lim tizimida malakali mutaxassislarni tayyorlashning muammo va yechimlari: 5E modeli mohiyati, xorijiy tajribalar" mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy anjuman mazkur yo'nalishda olib borilayotgan ilmiy izlanishlarni muhokama qilish, mavjud muammolarni aniqlash va ularning yechimlarini ishlab chiqish uchun muhim ilmiy maydon hisoblanadi. Ushbu anjuman doirasida kadrlar salohiyatini oshirishning nazariy va amaliy jihatlarini, inson kapitalini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari, ta'lim tizimini

takomillashtirish, zamonaviy boshqaruv mexanizmlarini joriy etish kabi masalalar keng qamrovda tahlil etiladi.

Mazkur anjuman materiallari uzluksiz ta'lim tizimida malakali kadrlar tayyorlashning dolzarb muammolarini chuqur o'rganish, amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda muhim manba bo'lib xizmat qiladi. Shu jihatdan, mazkur ilmiy-amaliy anjuman mamlakatimizda malakali kadrlar tayyorlash, zamonaviy yondashuvlar va xorijiy tajribalar asosida ularning kasbiy kompetentligini rivojlantirish yo'lida muhim ahamiyat kasb etadi.

Guliston davlat pedagogika instituti
rektori J.X.KARSHIBAYEV

Shuningdek, tarbiya fanini o'qitishda milliy va umuminsoniy qadriyatlarning uyg'unligini ta'minlash, talabalarda mustaqil fikrlash va ijtimoiy faollikni rivojlantirish, ularni ma'naviy barkamol inson sifatida tarbiyalash bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biridir.

Kelajakda ushbu yo'nalishda ilmiy izlanishlarni yanada chuqurlashtirish, tarbiya fanini o'qitishning zamonaviy metodlarini ishlab chiqish hamda pedagogik amaliyot bilan integratsiyani kuchaytirish ta'lim sifati va samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mirziyoyev Sh.M. *Yangi O'zbekiston strategiyasi*. – Toshkent: O'zbekiston, 2021
2. Avloniy A. *Turkiy guliston yoxud axloq*. – Toshkent: O'qituvchi, 2018.
3. Siddiqov, B. (2025). "Qadriyatlar, ma'naviy-axloqiy tarbiya va aksiologik yondashuv bilan bog'liq ilmiy tahlillar." *Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(10), 68-69.
4. Ismoilov, S. (2025). "Milliy tarbiyaning asosiy tamoyillari. Boshlang'ich sinflarda "Tarbiya" fanini o'qitish" *Ilmiybaza.uz*.
5. <https://uz.wikipedia.org/wiki/Aksiologiya>

KICHIK MAKTAB YOSHIDAGI O'QUVCHILARDA TABIATGA QIZIQISH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA TADQIQOTCHILIKKA YO'NALTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI

Jabbarova Shahodat Ibrohim qizi

Guliston davlat pedagogika instituti o'qituvchisi

Email: shahodatjabbarova94@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda tabiatga qiziqish ko'nikmalarini rivojlantirish asosida ularni tadqiqotchilik faoliyatiga yo'naltirishning nazariy asoslari yoritilgan. Shuningdek, o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlari, tabiatga oid bilimlarni shakllantirish jarayonida qo'llaniladigan pedagogik yondashuvlar hamda tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirishning samarali usullari tahlil qilingan. Tabiatni kuzatish, tajriba o'tkazish va interfaol metodlardan foydalanish orqali o'quvchilarda ilmiy tafakkur, ekologik madaniyat va mustaqil fikrlash kompetensiyalarini shakllantirish masalalari asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: kichik maktab yoshi, tabiatga qiziqish, tadqiqotchilik faoliyati, kuzatish, tajriba, ekologik tarbiya, interfaol metodlar, mustaqil fikrlash, pedagogik yondashuv, ilmiy tafakkur.

Аннотация: В данной статье раскрываются теоретические основы формирования исследовательской деятельности младших школьников на основе развития интереса к природе. Проанализированы возрастные и психологические особенности учащихся, педагогические подходы к формированию природоведческих знаний, а также эффективные методы

развития исследовательских навыков. Обоснована роль наблюдения, эксперимента и интерактивных методов в формировании научного мышления, экологической культуры и самостоятельного мышления учащихся.

Ключевые слова: младший школьный возраст, интерес к природе, исследовательская деятельность, наблюдение, эксперимент, экологическое воспитание, интерактивные методы, самостоятельное мышление, педагогический подход, научное мышление.

Annotation: This article discusses the theoretical foundations of directing primary school students toward research activities through the development of their interest in nature. The study analyzes the age and psychological characteristics of young learners, pedagogical approaches to environmental education, and effective methods for developing research skills. The importance of observation, experimentation, and interactive methods in developing scientific thinking, ecological culture, and independent thinking skills is substantiated.

Keywords: primary school age, interest in nature, research activity, observation, experiment, environmental education, interactive methods, independent thinking, pedagogical approach, scientific thinking.

Tabiat – bitmas-tuganmas xazinadir. O'simliklar dunyosi, hayvonot olami yosh qalbning to'g'ri o'sib shakllanishida, tabiatda bo'ladigan voqea-hodisalarning sir-asrorini o'rganib voyaga yetishida katta manba bo'lib xizmat qiladi. Tabiatdagi narsalar ikki qismdan: jonsiz va jonli tabiatdan iboratdir. Jonsiz tabiatga yer, quyosh, oy, yulduzlar, suv, havo, toshlar, tuproq, jonli tabiatga esa o'simliklar, hayvonlar, mikroorganizmlar, odamlar kiradi. Jonsiz tabiat deyilishiga sabab ular oziqlanmaydi, o'smaydi, ko'paymaydi, rivojlanmaydi. Masalan, toshni olsak, unga suv ham, havo ham kerak emas.

Jonli tabiatga kiruvchilar esa oziqlanadilar, nafas oladi lar, o'sadilar va ko'payadilar. Jonli tabiat vakillari o'simlik, havo, suv, yorug'lik, issiqlik va ozuqa bo'lmasa yashay olmaydi. Jonli tabiatdagi barcha mavjudotlardan eng qudratlisi insondir. Inson fikrlaydi, mehnat qiladi, turli kashfiyotlar ixtiro qiladi. Tabiat insonni ma'naviy boyitishning bitmas tuganmas manbaidir.

Tabiat bilan inson o'rtasidagi uyg'unlikni ta'minlashda eko logik ta'lim-tarbiyaning roli nihoyatda katta. Ta'lim tizimining barcha bosqichlarida amalga oshiriladigan uzluksiz ekologik ta'lim va tarbiya insonning tabiatiga, qolaversa, o'ziga nisbatan yangi munosabatlarning shakllanishini taqozo etadi. Bu o'z navba tida barkamol insonning shakllanishida poydevor bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Tabiatga nisbatan muhabbat uyg'otish ona Vatanga, uning tabiat yodgorliklari, tarixiy obidalari, xalqimizning an'alariga hurmat ruhida tarbiyalashga, yuksak ma'naviyatli shaxsning shakllanishiga olib keladi.

Chexiyalik mashhur pedagog Ya.A.Komenskiy[] bashariyat tarixi dan demokratik pedagogikaning asoschisi sifatida o'rin olgan. U o'zining ongli hayotini va amaliy pedagogik faoliyatini, yaratgan ilmiy asarlarini bolalarni o'qitish va tarbiyalashdek olijanob ishga bag'ishlagan. Uning fikricha, inson tabiatning eng go'zal mavjudotidir. Inson tabiatga ergashib, hamma narsani bilib olishi mumkin. O'zining «Buyuk

didaktika», «Tillar hamma fanlarning ochiq eshigi», «Fizika», «Falakiyot», «Onalar maktabi», «Tinchlik farishtasi» kabi asarlarida o'zining muhim pedagogik g'oyalarini ifodalagan.

Ya.A.Komenskiy maktablarning 4 turini yilning 4 fasliga o'xshatgan. «Onalar maktabi» xushbo'y o'simliklar, g'uncha va gullarga burkangan ajoyib bahorni eslatadi. «Ona tili» maktabi yozga va ayrim erta pishgan mevalarga o'xshaydi. «Gimnaziya»da dalalar, bog' va terakzorlardagi mo'l hosilni yig'ib, uni «aql xazinasi»ga joylayotgan kuz faslini eslatadi. Va nihoyat, «Akademiya» yig'ilgan hosilni umr bo'yi sarflashni mo'ljallab taqsimlayotgan kishiga o'xshatiladi.

Ya.A. Komenskiy «Onalar maktabi»da 18 ta fandan ma'lumot olishni tavsiya etgan. Uning fikricha olti yashar bola: - suv, yer, havo, olov, yomg'ir, qor, muz, tosh, temir, daraxt, o't, qush, baliq kabilarni; - yorug'lik va qorong'ulikning farqini, osmon, quyosh, oy, yulduzlar haqidagi bilimlarni, ularning har kuni chiqishi va botishi haqidagi tasavvurlarni; - o'zi yashayotgan joyning xususiyatiga muvofiq tog', vodiylar, dala, daryo, qishloq, shahar nima ekanligini bilishi kerak.

Ya.A.Komenskiy hamma narsani tabiatga bog'lab tushuntirgan. U o'quvchilar diqqatini jalb etish uchun kitoblarning nomini qiziqarli nomlab, mazmunini to'liq ifodalab bergan. Uning aytishicha, bu sohada mavjud narsalardan eng chiroylisi bog'ning turli manzaralaridan namuna olishdir.

Bolalarning jonsiz tabiat hodisalari, o'simliklar va hayvonlar, inson mehnati haqidagi tushuncha va tasavvurlarini kengaytirish haqida boyitish, shuningdek, o'simliklar o'stirish, hayvonlarni parvarish qilishda bolalarda oddiy ko'nikmalar hosil qilish ta'lim berishning asosiy vazifalaridan hisobla nadi. Bunda bolalarda kuzatuvchanlik, bilimga qiziqish, tafakkur va mantiqiy nutq rivojlanadi, so'z boyligi ortadi, yangi tushunchalar hosil bo'ladi. Bolalarda mehnatni sevish, o'zgalar mehnatini qadrlash, o'simlik va hayvonlarni asrash, ularni parvarish qilish, o'z Vatani, tabiatni sevish, tabiat go'zalliklarini ko'ra olish kabi xislatlarni o'stirish orqali tarbiyaviy vazifalar hal qilinadi. Ta'lim muassasalarida, ayniqsa boshlang'ich sinf o'quvchilarini tabiat bilan yaqindan tanishtirmasdan turib, bolalarni jismonan rivojlantirish, nutq va tafakkurlarini boyitish vazifalarini amalga oshirish mumkin emas.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tabiat, tabiat hodisalari va atrof-muhit to'g'risidagi tasavvur va tushunchalarning shakllanishidagi muhim asos - hissiy idrok etish hisoblanadi. Shu bois tabiiy fan o'qituvchisi o'quvchilarga nazariy tushunchalarni berishda hissiy obraz va ularning shaxsiy tajribalarini o'zaro uyg'unlashtira olishi muhimdir. Tushunchalarning mavhumligi, ularning real voqelikdan uzoqligi o'quvchilarning bilimlarni yuzaki o'zlashtirishlariga sabab bo'lish bilan birga ularda tabiatni bilishga bo'lgan qiziqishni pasaytiradi.

Bu yosh davri kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning tabiatni o'rganishga hissiy yondoshuvlari real voqelik, predmet va hodisalarni bevosita idrok etish jarayonida namoyon bo'ladi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarini qiziqitiruvchi ob'ektlar, hodisalar ko'lamining kengligi hamda qiziqish darajasining yuqoriligi ular tomonidan tashkil etilayotgan faoliyatning mazmuni, shuningdek, ularning ta'lim jarayonida orttirgan aqliy faoliyatni

tashkil etish ko'nikmalariga bog'liqdir.

Maktabda, uyda, sayrda, o'yinlarda va mehnatda, tabiatdagi narsa va hodisalarni bolalarga ta'sir etishi natijasida ularda seza bilish tajribalari to'planib boradi. 7-8-yoshdagi bolalar ertalab maktabgacha bo'lgan masofada ko'chadagi ob-havo sharoiti (sovuq, issiq, iliq va namlik)ni seza oladilar. Qo'llarini yuvganlarida, cho'milish vaqtida, o'yinlarda suvning xususiyatlarini (sovuqligi, iliqqligi, sachrash, toshlarning suvda cho'kishi yoki yog'ochning suzib yurishi)ni payqay oladilar. Hayvonlarni parvarish qilishda esa ularning harakatlarini, odatlarini bilib oladilar. Bola tabiat bilan yaqin munosabatda bo'lishi natijasida, undagi narsa va hodisalarni yaqqol ko'rib, idrok qilish imkoniyatiga ega bo'ladi. Lekin ko'pincha bola narsalarni payqamay qolishi yoki muhim bo'lmagan tomonlarga diqqat qilib, idrok qilgan narsalarini noto'g'ri tasvirlashi mumkin.

Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarni tabiatga qiziqtirish masalasi zamonaviy ta'lim tizimining dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Bugungi kunda jamiyat oldida turgan muhim vazifalardan biri – yosh avlodda ekologik madaniyatni shakllantirish, tabiatga ongli va mas'uliyatli munosabatni tarbiyalashdir. Bu vazifani amalga oshirish, avvalo, ta'lim-tarbiya jarayonida tabiat haqidagi bilimlarni samarali yetkazish va o'quvchilarda tabiiy muhitga nisbatan qiziqish uyg'otish orqali ta'minlanadi. Ayniqsa, kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda tabiatga bo'lgan munosabatning shakllanishi kelgusida ularning ekologik ongi va xulq-atvoriga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Kichik maktab yoshi bolalar rivojlanishining o'ziga xos bosqichi bo'lib, bu davrda ularning bilish faoliyati faollashadi, atrof-muhitga nisbatan qiziqishi ortadi va yangi bilimlarni o'zlashtirishga tayyorligi kuchayadi. Psixologik nuqtai nazardan qaraganda, ushbu yoshdagi o'quvchilarda tafakkur ko'proq aniq-obrazli xarakterga ega bo'ladi. Ular tabiat hodisalarini ko'rish, eshitish va bevosita kuzatish orqali yaxshi qabul qiladi. Shuning uchun ham tabiat haqidagi bilimlarni berishda ko'rgazmalilik, amaliylik va interaktivlik tamoyillariga amal qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Agar ta'lim jarayonida bolalar tabiat bilan bevosita muloqotda bo'lsa, ularda tabiatga nisbatan nafaqat qiziqish, balki mehr va ehtirom ham shakllanadi.

Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarni tabiatga qiziqtirishda o'qituvchining pedagogik mahorati hal qiluvchi ahamiyatga ega. O'qituvchi tabiat haqidagi ma'lumotlarni jonli, qiziqarli va hayotiy misollar bilan boyitgan holda yetkazishi lozim. Shu bilan birga, uning o'zi tabiatga muhabbat bilan munosabatda bo'lishi va buni o'quvchilarga namoyon eta olishi muhimdir. Chunki o'quvchilar ko'pincha kattalarning xulq-atvorini taqlid qiladi. Agar o'qituvchi tabiatni qadrlasa va asrasa, o'quvchilar ham shu yo'ldan boradi.

Tabiatga qiziqishni shakllantirishda ta'lim mazmuni ham muhim o'rin tutadi. Darslar faqat nazariy ma'lumotlar bilan cheklanib qolmasligi, balki turli qiziqarli faktlar, tabiatdagi ajoyib hodisalar va hayotiy misollar bilan boyitilishi lozim. Masalan, o'simliklar qanday o'sishi, hayvonlarning yashash tarzi, ob-havo o'zgarishlari kabi mavzularni oddiy va tushunarli tarzda tushuntirish orqali bolalarning qiziqishi yanada ortadi. Shuningdek, tabiat bilan bog'liq muammolarni muhokama qilish ham

o'quvchilarda fikrlash va tahlil qilish qobiliyatini rivojlantiradi.

Xulosa qilib aytganda, kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda tabiatga qiziqishni rivojlantirish orqali ularni tadqiqotchilikka yo'naltirish zamonaviy ta'limning muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Bu jarayonda kuzatish, tajriba, loyiha va muammoli ta'lim usullaridan samarali foydalanish yuqori natijalarga olib keladi. Shu bilan birga, darsdan tashqari faoliyat va raqamli texnologiyalardan foydalanish ham mazkur jarayonning samaradorligini oshiradi.

Shunday qilib, boshlang'ich sinf o'quvchilarida tabiatni bilishga bo'lgan qiziqishni shakllantirish murakkab pedagogik masala bo'lib, uning ijobiy hal etilishi tegishli ravishda umumiy o'rta ta'lim maktablarining 1-2-sinflarida o'qitiladigan «Tabiiy fanlar» darslarining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. So'z yuritilayotgan jarayonda bir qator psixologik va pedagogik xususiyatlar ko'zga tashlanadiki, o'qituvchi tomonidan ularning o'z vaqtida ilg'ay olinishi kutilgan natijalarni qo'lga kiritishga imkon beradi. Dissertatsiyaning navbatdagi paragrafida boshlang'ich sinf o'quvchilarida tabiatni bilishga bo'lgan qiziqishni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega bo'lgan psixologik-pedagogik xususiyatlari to'g'risida so'z yuritiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Abdulla Avloniy. *Turkiy guliston yoxud axloq*. – Toshkent: O'qituvchi, 1992.
2. Vasiliy Suxomlinskiy. *Bolalarga jonim fido*. – Toshkent: O'qituvchi, 1984.
3. Tabiatshunoslikni o'qitish metodikasi. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2019.
4. Boshlang'ich ta'lim davlat ta'lim standarti. – Toshkent, 2023.

INKLYUZIV TA'LIM JARAYONIDA O'YIN TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH

Xaytova Farida Kuchkarovna

Samarqand davlat pedagogika instituti "Pedagogika kafedrası" assistenti

Norkulova Jasmina Sodikovna

Samarqand davlat pedagogika instituti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada inklyuziv ta'lim jarayonida o'yin texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik hamda psixologik ahamiyati yoritib berilgan. Tadqiqot natijalari o'yin metodlaridan foydalanish imkoniyatlari, pedagog va o'quvchi muloqotidagi samaradorlik, qiyinchiliklarni yengish hamda ta'lim sifati va ta'sirining oshishi masalalarini yoritadi. Maqolada inklyuziv muhitda o'yin texnologiyalarini samarali joriy etish tajribasi, zamonaviy innovatsion yechimlar, ilg'or ilmiy izlanishlar asosida ijtimoiy moslashuv, motivatsiyani oshirish, tenglik muhitini shakllantirish, bolalarning chuqur bilim va ko'nikmalar hosil qilishi asoslanadi.

Kalit so'zlar: inklyuziv ta'lim, o'yin texnologiyasi, maxsus ehtiyojli bolalar, pedagogik muhit, ijtimoiy moslashuv, didaktik o'yin, ta'lim sifati, metodik yondashuv, innovatsion texnologiya, kommunikativ ko'nikma.

Аннотация: В данной статье раскрывается педагогическое и психологическое значение использования игровых технологий в процессе инклюзивного образования. Результаты исследования освещают возможности применения игровых методов, эффективность взаимодействия педагога и

14	<i>Abdurahmonova Kamola Erkin qizi.</i> MILLIY VA ZAMONAVIY INTERFAOL METODLAR ORQALI TALABALARDA MILLIY-NUTQIY ETIKET ELEMENTLARINI RIVOJLANTIRISH.	705
15	<i>Eshonqulova Kamola, Mahkamova Shahzoda.</i> BOSHLANG'ICH SINFLARDA ONA TILI DARSIDA SUN'IIY INTELLEKTDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI	712
16	<i>Bozorov O'g'iloy Kamilovna.</i> JAHON TA'LIM TIZIMI TARAQQIYOTIDA IJTIMOY-MADANIY KOMPETENSIYANING O'RNI.	714
17	<i>Xidirbayev Sherali Yeraliyevich.</i> OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TALABA SHAXSIGA YO'NALTIRILGAN VA KOMPETENSIYAGA ASOSLANGAN YONDASHUVLARNI TAKOMILLASHTIRISH MAZMUNI.	716
18	<i>Ergasheva Jamila Dusbekovna.</i> INTERAKTIV PLATFORMALAR ASOSIDA TALABALARNING PEDAGOGIK MAHORATINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-METODIK ASOSLARI.	719
19	<i>Нузамов Алишер Баязович.</i> РОЛЬ, ПЕРСПЕКТИВЫ И ПРОБЛЕМЫ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ В КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ МАЛОГО БИЗНЕСА В УЗБЕКИСТАНЕ.	722
20	<i>Nosirova Dilfuza Saydullayevna, Orziqulova Zaynura Muhammadqul qizi.</i> BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QITUVCHISINING KASBIY KOMPETENTLIGINI TAKOMILLASHTIRISHDA XORIJIY TAJRIBALARDAN FOYDALANISH.	725
21	<i>Jamshid Ro'zimatov, Norbo'tayeva Ozoda.</i> KICHIK MAKTAB YOSHIDAGI O'QUVCHILARDA TADQIQOTCHILIK KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH.	727
22	<i>Eshonqulov O'ktam Rayimqulovich, Abduyeva Mexriniso Navruzboy qizi.</i> MILLIY VA HARAKATLI O'YINLARDAN FOYDALANIB JISMONIY SIFATLARNI RIVOJLANTIRISH METODIKASI.	733
23	<i>Kurbanova Dilrabo Xaitbayevna, Bahromova Sevinch.</i> TARBIYA FANINI O'QITISHDA AKSIOLOGIK YONDASHUVLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH MODELI	735
24	<i>Jabbarova Shahodat Ibrohim qizi.</i> KICHIK MAKTAB YOSHIDAGI O'QUVCHILARDA TABIATGA QIZIQISH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA TADQIQOTCHILIKKA YO'NALTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI.	739
25	<i>Xaytova Farida Kuchkarovna, Norkulova Jasmina Sodikovna.</i> INKLYUZIV TA'LIM JARAYONIDA O'YIN TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH.	743
26	<i>Abdurazzakova Raykhan Musayevna.</i> PROBLEM IN KNOWING MODERN UZBEK CHILDREN'S ETIQUETTE.	747
27	<i>Shoymatova Gulnoza G'ulomjon qizi.</i> ZAMONAVIY JAMIYATDA EKOLOGIK TARBIYA: INSON VA TABIAT UYG'UNLIGINING ASOSI, AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI.	751
28	<i>Pulatova Dildora Soxibovna.</i> INTEGRATSIYA TUSHUNCHASI VA UNING TA'LIMDAGI O'RNI.	755
29	<i>Nomozov Davronbek Amanbay o'g'li.</i> TA'LIM JARAYONIDA KONFLIKTLARNING KELIB CHIQISHINI OLDINI OLISHDA PEDAGOGLARNING O'RNI.	75
30	<i>Nozima AKBAROVA.</i> LOYIHA METODINING MOHIYATI, TARIXIY RIVOJLANISHI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	762

**“UZLUKSIZ TA’LIM TIZIMIDA MALAKALI
MUTAXASSISLARNI TAYYORLASHNING MUAMMO VA
YECHIMLARI: 5 E MODEL MOHIYATI, XORIJIY
TAJRIBALAR” MAVZUSIDA RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
ANJUMAN MATERIALLARI**

2026-YIL 22-23-MAY

Bosishga ruxsat etildi. 04.06.2026 y.
Qog`oz bichimi 60x84 1/16.
Times New Roman garniturasida terildi.
Ofset uslubida oq qog`ozda chop etildi.
Nashriyot hisob tabog`i 54. 5, Adadi 100. Buyurtma № 71
Bahosi kelishuv asosida

“BROK CLASS SERVIS” MChJ bosmaxonasida chop etildi.
Manzil: Toshkent shahar Zargarlik ko'chasi, Segizbayeva 10a.